

Nr 105.

Av herr Nilsson, Alexander, m. fl., om travtävlingars och kapplopnings undantagande från de nöjen, för vilka s. k. nöjesskatt kan uttagas.

I kungl. förordningen av den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar äro de slag av nöjen, för vilka skatt skall erläggas, med hänsyn till skattens storlek, indelade i olika kategorier. I stort sett innebär denna indelning, att för under a) i förordningens § 1 upptagna nöjestillställningar skall erläggas en skatt uppgående till 10 % av biljettpriset, för under b) upptagna en skatt av 10 % på vissa lägre biljettpriser och 20 % för överskjutande delar av priset, medan för övriga under c), d), e) och f) i paragrafen uppräknade nöjestillställningar 20 % å biljettpriset uttagas. Bland dessa övriga med 20 % beskattade nöjestillställningar återfinnas jämväl hästsporttävlingar (trav- och galloplöpningar).

Statsmakternas inställning till hästsporten i vårt land kan med fog sägas ha varit en helt annan vid tiden för nöjesskatteförordningens tillkomst för sjutton år sedan än den är i dag. Även om man år 1919 ansåg sig kunna jämställa travtävlingar och kapplopnings med exempelvis maskerader, förevisning av vilda djur, vaxkabinett, hållande av karusell o. s. v., har dock sedan dess statsmakterna genom sina egna beslut dokumenterat en helt annan uppfattning av hästsportens betydelse och direkta samhällsnyttighet.

Redan vid utarbetandet av 1919 års nöjesskatteförordning voro emellertid meningarna starkt delade rörande lämpligheten av att överhuvud beskatta hästsporten. Utredningsmannen rörande införandet av en eventuell nöjesskatt, landskamreraren O. V. Landén, ansåg sålunda för sin del ytterst tveksamt, huruvida hästsportstävlingar över huvud borde beskattas och föreslog, att, därest så skulle ske, dessa sportgrenar i varje fall borde inrangeras i den lägst beskattade kategorin (10 % skatt). Av de över förslaget hörda myndigheterna (statskontoret, kammarrätten, överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Malmöhus och Göteborgs och Bohus län) ville statskontoret, kammarrätten och länsstyrelsen i Malmö helt undantaga travtävlingar och kapplopnings från skatteplikt, med hänsyn till deras betydelse för hästaveln. Majoriteten av samtliga hörda myndigheter voro alltså av den uppfattningen, att hästsporten icke alls borde beskattas. Ehuru denna myndigheternas uppfattning icke kom till uttryck i propositionen, torde man dock böra noga aktgiva på ett viktigt principuttalande i departementschefens diktamen till statsrådsprotokollet, där han nämligen bl. a. yttrar, att »där förutom nämnda moment (nöjes- eller förströelsemomentet) ett annat och högre syfte ingår i tillställningarna, bör skatten göras i motsvarande mån lindrigare.»

Ehuru statsrådet vid denna tidpunkt tydligtvis icke ansåg ens de för en lägre skattesats uppställda premisserna föreligga för hästportens vidkommande, torde såväl riksdagen som Kungl. Maj:t genom senare beslut ha medgivit, att hästsporten numera äger ett annat syfte än enbart nöje eller förströelse och därigenom också borde vara berättigad till en helt annan behandling ur nöjesskattesynpunkt än den, som vid förordningens tillkomst kom denna sportgren till del. Genom det beslut av 1923 års riksdag, varigenom totalisatorspel tilläts vid travtävlingar och kapplöpningar, har denna statsmakternas ändrade inställning till hästsporten fått sitt mest pregnanta uttryck. Riksdagens motiv för totalisatorspelets återinförande var nämligen ingalunda att tillskapa ett ensidigt nöje- eller förströelsemoment vid hästtävlingarna eller att — såsom fallet var vid den s. k. tippningens legaliserande — tillfredsställa ett påstått redan existerande spelbehov hos allmänheten, utan fastmera att stimulera och bringa hjälp åt landets hästavel. Härigenom har också, synes det, hästsporten genom statsmakternas egna beslut medgivits äga ett sådant syfte, att den kan anses äga ett berättigat krav på att allra minst komma i åtnjutande av en sådan »lindring» i nöjesskattehänseende, som i ovanintagna citat ur statsrådsprotokollet förutsättes. Genom riksdagens beslut, att de från totalisatorn härflytande medlen skola disponeras för hästavelns befrämjande, ha våra hästsportsorganisationer fått sig en mycket viktig uppgift tilldelade och förhållandena ha också utvecklats därhän, att våra trav- och kapplöpningssammanslutningar sedan åtskilliga år genom sin verksamhet helt och hållet finansiera allt det hästavelsarbete, vilket staten i en eller annan form önskar befrämja. Såsom av bilagda uppställning (bil.) framgår, har under tidsperioden 1927—1935 av våra hästsportsorganisationer för hästavelns befrämjande till statsverket inlevererats sammanlagt kr. 7,535,865: 50. För budgetåret 1935/1936 har under nionde huvudtiteln inkomsten av totalisatormedel beräknats till en miljon kronor.

Därest hästsportsorganisationerna emellertid allt framgent skola bli i stånd att tillfredsställa statens för varje år stegrade anspråk på medel för hästavelsarbetet, är det av icke ringa betydelse, att de pålagor som åvila dessa organisationer ej göras onödigt hårda, något som i sista hand skulle drabba statsverket självt. Då staten av inkomsterna från totalisatorn tillgodogör sig en högst betydande del, (av inkomsten på totalisatoromsättningar över 100,000 kr. vid travtävlingar tar staten exempelvis 85 %), äro hästsportsorganisationerna för sin existens i hög grad beroende av inkomsterna från inträdesbiljetter. Här verka emellertid de nuvarande bestämmelserna i nöjesskatteförordningen mycket hårt och fara torde föreligga, att de kunna bidra till ett allvarligt bakslag för hästsporten och därmed för landets hästavel, därest en ändring icke kommer till stånd. Det kan i detta sammanhang erinras om, att landets trav- och galoppsällskap under åren 1927—1935 i nöjesskatt måst erlägga omkring 800,000 kr.

Att ingen numera vill, såsom alltjämt sker i nöjesskatteförordningen, jämställa vår moderna hästsport med de enklaste marknads- och tivolinöjen torde vara säkert, men lika säkert är, att det ur rättvisesynpunkt är stötande,

att för en hästsportstävling med dess allmännyttiga karaktär skall erläggas en dubbelt så hög nöjesskatt som för exempelvis en fotbollmatch. Det måste också anses inkonsekvent, att staten tillägger hästsporten en för ett statsändamål direkt gagnande uppgift, men likväl samtidigt föreskriver, att den skall beskattas enligt samma normer som gälla för allsköns tingel-tangel.

Även utifrån andra utgångspunkter kan emellertid den nuvarande ordningens principiella berättigande starkt ifrågasättas. Genom den dominerande betydelse för landets hästavel, som hästsporten fått sig tillagd av statsmakterna, kan bedrivandet och vidmakthållandet av denna sport väl numera sägas innefatta ett riksintresse, vilket icke har motsvarighet hos något annat av de i nöjesskatteförordningen upptagna slagen av nöjen. Det måste under sådana förhållanden betecknas som orimligt, att ett fåtal kommuner skola kunna profitera av ett dylikt riksintresse, endast därför att en trav- eller galoppbana med tävlingsdeltagare från hela landet kommit att förläggas inom deras områden. Med hänsyn till dessa kommuner, vilka upptaga nöjesskatt från hästsportstävlingar, förtjänar påpekas, att desamma draga stora direkta och indirekta fördelar av trav- och galoppbanorna, alldeles oavsett nöjesskatten. Ett förhållandevis mycket stort antal personer äro nämligen som tränare och stallpersonal, banarbetare etc., knutna till sporten och ha därifrån hela sin bärning, och dessa personalkategorier äro undantagslöst skatteskyldiga i de kommuner där banorna ligga. Härtill kommer ett ännu större antal personer, vilka under själva tävlingsdagarna i olika funktioner erhålla beskattningsbar arbetsinkomst från hästsportsbanorna, varför vederbörande kommuner i själva verket torde ha ett intresse av att hästsportsorganisationernas arbete icke försvåras eller förhindras genom oproportionerligt höga pålagor.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kungl. förordningen av den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar att travtävlingar och kapplöpningar undantagas från de nöjen, för vilka skatt kan uttagas.

Stockholm den 21 januari 1936.

Alexander Nilsson.

Gustaf Tamm.

Elof B. Andersson.

Bilaga.

Uppgift angående under åren 1927—1935 till statsverket inlevererade totalisatormedel.

År	Av kapplöpningssällskap	Av travsällskap
1927	172,811: 05	185,290: 45
1928	173,899: 50	446,942: 80
1929	162,642: 20	705,338: 50
1930	138,261: 65	812,143: 45
1931	135,757: 25	760,674: 05
1932	149,130: —	764,442: 20
1933	113,357: 15	752,409: 05
1934	118,813: 45	873,134: 60
1935	97,017: 45	973,800: 70
	1,261,689: 70	6,274,175: 80